

**राज्यात सन २००९-१० मध्ये कृषि चिकित्सालयाची
स्थापना व बळकटीकरण करणे या १०० % राज्य
योजनेस मान्यता देणेबाबत.**

महाराष्ट्र शासन
कृषि, पशुसंवर्धन, दुग्धव्यवसाय विकास व मत्स्यव्यवसाय विभाग,
शासन निर्णय क्रमांक:- कृषिचि -२५०९/प्र.क्र.१९०/ ३-अ
मंत्रालय विस्तार, मुंबई ४०० ०३२.
दिनांक :- ३१ मार्च, २०१०.

वाचा :- शासन निर्णय, कृषि, पशुसंवर्धन, दुग्धव्यवसाय विकास व मत्स्यव्यवसाय विभाग, क्रमांक

१) धोरण -१०९७/प्र.क्र. १७/१७-अ, दि. ७ जानेवारी, १९९८

२) कृषि आयुक्तालयाचे क्रमांक :- जा.क्र. कृआ/ कृचि/ विप्र-५/ ५५/१०, दि. १८ जानेवारी, २०१०

३) कृषि आयुक्तालयाचे क्रमांक :- जा.क्र. कृआ/ कृचि/ विप्र-५/ ९८/१०, दि. ३ फेब्रुवारी, २०१०

प्रस्तावना:-

विकसित कृषि तंत्रज्ञानाचा प्रसार प्रभावीपणे व जलदगतीने होण्याच्या उद्देशाने सन १९९७-९८ पासून राज्यात अस्तित्वात असलेली बीज गुणन प्रक्षेत्रे तसेच शासकीय रोपवाटीका स्थापित केली आहेत. संदर्भाधीन दिनांक ७ जानेवारी, १९९८ च्या शासन निर्णयात उल्लेखिल्याप्रमाणे राज्यात टप्प्याटप्प्याने कृषि चिकित्सालये स्थापन करण्यात आली आहेत. कृषि चिकित्सालय स्थापन करण्याकरिता आवश्यक असलेल्या मुलभूत सुविधा लक्षात घेता, आता पर्यंत स्थापित करण्यात आलेल्या कृषि चिकित्सालयांचे बळकटीकरण करण्याची बाब शासनाच्या विचाराधीन होती.

शासन निर्णय:-

सन १९९७-९८ पासून ते सन २००५-०६ पर्यंत कृषि विभागाच्या २३१ प्रक्षेत्रावर कृषि चिकित्सालये टप्प्याटप्प्याने स्थापन करण्यात आले आहेत. या योजनेसाठी सन २००९-१० करिता रु.१५०.०० लक्ष (एक कोटी पन्नास लक्ष मात्र) अर्थसंकल्पित करण्यात आले आहेत. तथापि प्रशासकीय मान्यतेच्या अधीन राहून या शासन निर्णयान्वये रु.१२०.०० लक्ष (एक कोटी वीस लक्ष मात्र) निधी मंजूर करण्यात येत असून तो निधी खर्च करण्यास शासनाची प्रशासकीय व वित्तीय मान्यता देण्यात येते आहे. हा निधी खालील लेखा शिर्षाखाली योजनेच्या मंजूर तरतुदीतून खर्च करण्यात यावा.

मागणी क्रमांक -डी -३

२४०१ पीक संवर्धन

१०९ विस्तार व प्रशिक्षण

(०१) (२९) कृषि चिकित्सालयाचे बळकटीकरण

३३ अर्थसहाय्य (२४०१ ३५९२)

२. अशा प्रकारे मंजूरी देण्यात आलेल्या निधीमधून प्रस्तावित करण्यात आल्याप्रमाणे स्थापित केलेल्या कृषि चिकित्सालयावरील प्राधान्याने प्रशिक्षण हॉलचे बांधकाम याबाबीसाठी उपलब्ध करून

देण्यात येत असून प्रशिक्षण साहित्य, प्रयोगशाळेतील उपकरणे, ग्रंथालय पुस्तके व नियतकालीक इत्यादि बाबींसाठी खर्च करण्याकरिता संचालक (विस्तार व प्रशिक्षण) कृषि आयुक्तालय, महाराष्ट्र राज्य, पुणे यांना आहरण व संवितरण अधिकारी म्हणून घोषित करण्यात येत आहे व या निधीचे आवश्यकतेनुसार वितरण करण्यास प्राधिकृत करण्यात येत आहे. कृषि चिकित्सालयाची स्थापना व बळकटीकरण करण्याकरिता आवश्यक त्या मार्गदर्शक सुचना संचालक (विस्तार व प्रशिक्षण) कृषि आयुक्तालय, महाराष्ट्र राज्य, पुणे यांनी संबंधितांना निर्गमित कराव्यात. तसेच सन २००९-१० मध्ये मंजूर केलेल्या रु. १२०.०० लक्ष अनुदानाचा कृषि चिकित्सालयावर केलेल्या बांधकामाचा तथा दुरुस्ती आणि इतर बाबी संदर्भात केलेल्या खर्चाचा चिकित्सालय निहाय तपशील शासनास सादर करण्याची दक्षता घ्यावी.

३. स्थापित करण्यात आलेल्या कृषि चिकित्सालयाचे बळकटीकरण करण्याकरिता आवश्यक असलेला निधी सन २००९-१० मध्ये उपलब्ध होणाऱ्या अनुदाना मधून विहित कार्यपद्धतीचा अवलंब करून व प्रचलित नियमांचे पालन करून खर्च करण्यास व त्यासाठी संचालक (विस्तार व प्रशिक्षण) कृषि आयुक्तालय, महाराष्ट्र राज्य, पुणे, यांना प्राधिकृत करण्यास शासन मंजूरी देण्यात येत आहे.

४. सदर केंद्राचे बळकटीकरण करण्याच्या अनुरोधाने सदरहू निधी प्रशिक्षण हॉलचे बांधकामाकरिता खर्च करण्यात यावा. संचालक (विस्तार व प्रशिक्षण) कृषि आयुक्तालय, महाराष्ट्र राज्य, पुणे यांच्या मान्यतेनुसार प्रत्येक प्रयोजनाकरिता मंजूर अनुदानाच्या मर्यादेत होणारा खर्च संबंधित योजनेच्या मंजूर व अर्थसंकल्पित असलेल्या लेखाशीर्षाखाली विहित कार्यपद्धतीचा अवलंब करून खर्ची टाकण्यात यावा.

५. हे आदेश वित्त विभागाच्या आनौपचारिक संदर्भ क्रमांक ८६/१०/ व्यय-१, दि. २४ मार्च, २०१० अन्वये दिलेल्या मान्यतेनुसार व प्रधान सचिव (कृषि) यांच्या मान्यतेने निर्गमित करण्यात येत आहेत.

६. सदरचा शासन निर्णय महाराष्ट्र शासनाच्या वेबसाईटवर उपलब्ध करण्यात आला असून त्याचा संगणक सांकेतांक क्रमांक : २०१००४०८१५२३४६००१ असा आहे.

महाराष्ट्राचे राज्यपाल यांच्या आदेशानुसार व नांवाने,

[वीणा राऊत]

कार्यासन अधिकारी, महाराष्ट्र शासन

कृषि, पशुसंवर्धन, दुग्धव्यवसाय विकास व मत्स्यव्यवसाय विभाग

प्रति,

आयुक्त (कृषि), महाराष्ट्र राज्य, पुणे

कृषि संचालक (विस्तार व प्रशिक्षण), कृषि आयुक्तालय, महाराष्ट्र राज्य, पुणे (१०प्रतीसह)

सर्व कृषि संचालक, कृषि आयुक्तालय, महाराष्ट्र राज्य, पुणे,

सर्व कृषि सहसंचालक, कृषि आयुक्तालय, महाराष्ट्र राज्य, पुणे,

सर्व विभागीय कृषि सहसंचालक,
सर्व जिल्हा अधिक्षक कृषि अधिकारी,
महालेखापाल, महाराष्ट्र -१, (लेखा अनुज्ञेयता), मुंबई,
महालेखापाल, महाराष्ट्र -२, (लेखा परीक्षा), नागपूर,
महासंचालक, माहिती व जनसंपर्क संचालनालय, मुंबई,
सर्व जिल्हा कोषागार अधिकारी,
वित्त विभाग व्यय-१,/ अर्थसंकल्प -१३ मंत्रालय, मुंबई-३२,
नियोजन विभाग, मंत्रालय, मुंबई-३२
मा.मंत्री (कृषी) यांचे खाजगी सचिव, मंत्रालय, मुंबई
मा. राज्यमंत्री (कृषी) यांचे खाजगी सचिव, मंत्रालय, मुंबई
अवर सचिव (कार्यसन २-ए), कृषि व पुद्म विभाग, मंत्रालय, मुंबई ३२.
निवड नस्ती (कार्यासन ३-ए)